

Tomás Morales (1884-1921)

Det är nu lite dyrt 100 år sedan poeten Tomás Morales avled. Utan tvekan är han en av de viktigaste kanariska poeterna genom tiderna. Tomás Morales föddes i Moya på norra sidan av Gran Canaria, och for som ung till Cadiz för att studera medicin. Efter avslutade studier fick han anställning som byläkare i Agaete där han gifte sig och bildade familj.

Hans första diktsamling som han kallade *Dikter om glädjen, kärleken och havet* utkom 1908. Den andra stora diktsamlingen som han kallade *Herkules rosor* gavs ut 1919. Han införde en helt ny stil i den kanariska lyriken och är den mest representativa inom modernismen.

Tomás Morales var en mycket god observatör och han skildrar sin samtid på ett sätt som ger oss en inblick i det dagliga livet på öarna. I hans dikter finns gott om glimtar ur vardagslivet, speciellt här på ön, i början av 1900-talet.

I dikten *Ljushamnen* beskriver han den enorma glädjen alla Las Palmasbor känner över den nybyggda hamnen och hur alla lockas att gå dit för att titta på fartyg från olika länder. Dikten om den nya hamnen i Las Palmas är hämtad ur *Hamnarna, haven och sjöfolket*:

Havet är som en gammal barndomskamrat med vilken jag är förenad med en vild kärlek.

*Jag älskar min hamn där hundratals främmande farkoster visar upp sina eståndar,
där alla slags språk blandas med färggranna flaggor från när och fjärran.*

Om jag finge gå ombord på ett av dessa skepp med enorma slgsidor som avancerar snabbt.

Som bara lämnar ett stolt och högmodigt avtryck i kölvattnet i det blåa havet.

Rorsmannen skulle vara han från den grekiske korvetten som blåser upp sina segel mot den blå himlen,

eller kanske den norske kaptenen i den skonar som for iväg i morse till Liverpool.

Sjömän, jag dyrkar er! Med hela min själ vill jag ropa: Låt mig få färdas med er om så som en enkel matros och bli till en sjöbjörn som ni.

I en annan dikt anar man att det var tack vare de utländska affärsmännen som öarna utvecklades:

*Allting är utländskt,
det strävsamma folket som
söker efter en god affär.
De framgångsrika interna,
den brittiska banken.*

*Utländsk är också trafiken,
fordonen, verkstäderna, ja allt.
Utländsk är också den unga "miss"
som när hon stiger av spårvagnen
visar ett stycke av sin vita strumpa.....*

I dikten Stadsdelen Vegueta beskriver han den förnämsta stadsdelen i Las Palmas och jämför den med affärskvarteren i Triana. Ett utdrag:

*Mellan de båda stadsdelarna, en torr flodfåra som
på vintern luras att tro att den är en flod.*

*Med sina imponerande byggnader, ansikte mot ansikte.
De båda stadsdelarna är så annorlunda*

*Var och en har sin stil som två skepp från
olika hav som möts i hamnen.*

Under en kort period var han aktiv politiskt för det Liberala Demokratiska Partiet och våren 1921 blev han vald till vicepresident för myndigheten Babilo de G.C. Han led av tuberkulos sedan flera år tillbaka och blev allt svagare. Endast 37 år gammal avled poeten och ligger begravd på kyrkogården i Vegueta i Las Palmas. På hans gravsten har man använt bokstäver med samma typsnitt som på framsidan av den första utgåvan av hans diktsamling Herkules rosor. Den hade ett mycket vackert omslag designat av vännerna Néstor och Miguel Martin Fernandes de la Torre, samt José Hurtado de Mendoza.

Tomás Morales fick utmärkelse Laurel de Ateno de Madrid strax innan sin död. Postumt fick han priset Letras Canarias 2011.

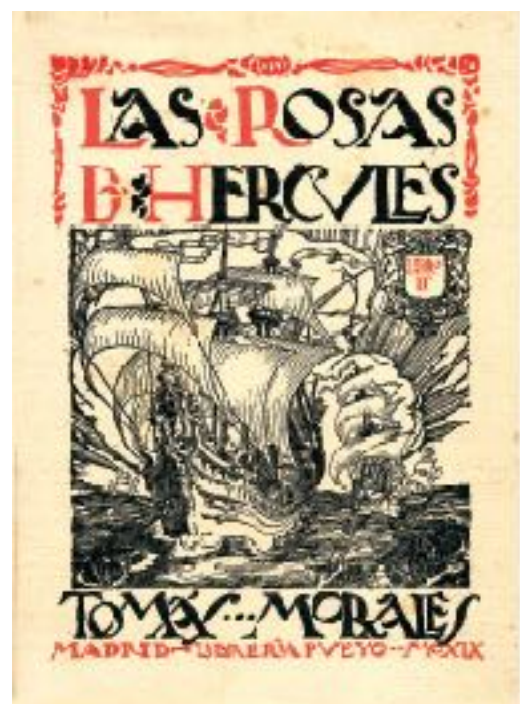
Den som har vägarna förbi Moya kan passa på att besöka poetens barndomshem som numera är museum. Där finns flera vackra salar och en liten fin trädgård att njuta av.

Källa: Sobre el sonoro Atlántico Tomás Morales Letras Canarias 2011
Översättning av Tomás Morales dikter: Karin Bertilsson

Poeten och läkaren Tomás Morales

Omslaget som hans vänner designade till diktsamlingen Hercules Rosor

*Huset i Moya där han föddes,
numera museum.*

Trädgården som hör till museet.

Sal med poetens tillhörigheter.